

การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

Social Welfare Preparation for Aging People in BangKrateuk Subdistrict

Municipality, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province

พระมหาไพสิฐ อภิชาโน (จะโต), ปิยะธิดา อภัยภักดิ์

Phramaha Paisit Aphijano (Jato), Piyatida Apaipak

สาขาการปกครอง หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

Government, Bachelor of Political Science Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus

E-mail: t.piyatida@hotmail.com

Received: September 19, 2018

Revised: January 9, 2019

Accepted: January 17, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 331 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ด้วยการทดสอบค่าเอฟ และเมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ภาพรวมมีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมรายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.34) รองลงมา ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.35) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.34) โดยผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุแตกต่างกัน

คำสำคัญ : สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, เทศบาล

Abstract

The objectives of the research on ‘Social Welfare Preparation for Aging People in Bang Kratuek Municipality, Sam Pran District, Nakorn Pathom’ are (1) to study and to compare the guidelines for solving the problems of preparation of social welfare providing to aging people in Bang Kratuek Municipality, Sam Pran District, Nakorn Pathom and 2) to recommend possible guidelines to solve the problems of preparation of social welfare providing to aging people in Bang Kratuek Municipality, Sam Pran District, Nakorn Pathom. The sample of this research is a group of 331 aging people living in Bang Kratuek Municipality, Sam Pran District, Nakorn Pathom. The statistic measurements used in this research are frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test for one way ANOVA. If the pair difference of the mean is found significantly, Scheffe’s method will be employed.

The results are as the following ;– Social welfare preparation for the aging people in overall is good. As found in the dimensions, the promotion for income dimension is very good ($\bar{X} = 4.23$, and S.D. = 0.34), the social security dimension is very good ($\bar{X} = 4.21$, and S.D. = 0.35, and the health and sanitation dimension is good ($\bar{X} = 4.05$, and S.D. = 0.34) Those aging people with different sex, age, marital status, education level, occupation, and average monthly income have different opinions on social welfare preparation.

Keywords : Social welfare, Elder, Municipality

ความสำคัญและปัญหา

“ปัญหาผู้สูงอายุ” เป็นปัญหาที่สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญและสนใจที่ทุกคนทั่วโลกให้การยอมรับและเป็นปัญหาที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งได้กำหนดไว้เป็น “วาระแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2561” ผู้สูงอายุได้ทวีความสำคัญและได้รับความสนใจในปัจจุบันมากขึ้นจนถึงมีการกำหนดแผนระดับประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่นอกเหนือในเรื่องชนบทชนบทชนบทและวัฒนธรรม พร้อมด้วยครอบครัวไม่สามารถดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควรเหมือนในอดีตแล้ว ซึ่งกลายเป็นปัญหาเพราะสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมไทยที่เคยอาศัยอยู่อย่างครอบครัวขยายกลายเป็นปัจจุบันมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวมีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุลดน้อยลง พร้อมด้วยสังคมไทยสมัยก่อนผู้สูงอายุมีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะความกตัญญูรู้คุณ การให้ความเคารพและให้เกียรติผู้สูงอายุและความกตัญญูรู้คุณ เป็นคุณค่าที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งดีงาม และมีการปลูกฝังมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งให้ความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายน ของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ที่สื่อความหมายตรงกับความสำคัญของผู้สูงอายุเป็นวันที่ลูกหลานจะได้รดน้ำดำหัวให้กับผู้หลักผู้ใหญ่เพื่อเป็นสิริมงคลและรับศีลรับพรจากผู้ใหญ่อีกด้วย

ประเทศไทยมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) แผนดังกล่าวจะมุ่งเน้นประชาชน ชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นหลักชัยของสังคม ที่พึงได้รับหลักประกันด้านรายได้ การให้การศึกษา การส่งเสริมด้านสุขภาพ การทำงานหารายได้ การมีระบบคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุตลอดชีวิต เช่น มีกิจกรรมดี ๆ และต่อเนื่องในการบริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มีระบบบริการที่เอื้อต่อความสะดวกแก่ผู้สูงอายุทุกคน ตลอดจนการลดหย่อนภาษีรายได้ให้กับบุตรที่อุปการะเลี้ยงดู (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547) และได้สนับสนุนระบบอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุที่ดีที่สุดประเทศไทย พร้อมด้วยมีพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ ฉบับแรกโดยออกตรา มาตรา 54 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเนื้อหาสาระสำคัญของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พุทธศักราช 2546 ได้กล่าวถึงสิทธิของผู้สูงอายุที่พึงได้รับตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องและถาวรไว้ในมาตรา 11 (ราชกิจจานุเบกษา, 2554 หน้า 19)

เทศบาลตำบลบางกระพิก อำเภอสสามพราณ จังหวัดนครปฐมปัจจุบัน กำลังประสบปัญหาผู้สูงอายุที่เกิดขึ้นในแต่ละปี จากสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่แห่งนี้พื้นที่ทางเกษตรสวนมากจะประกอบอาชีพชาวนาไร่ในแต่ละปีจะมีผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเกิดขึ้นมากมายแล้วกลุ่มนี้ก็จะว่างงานและไม่สามารถทำงานต่อไปได้เนื่องจากเข้าสู่วัยชราซึ่งมีการจัดสวัสดิการในการบริการไม่ทั่วถึงและยังขาดบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่างในการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ ปัจจุบันเทศบาลบางกระพิกแห่งนี้จะต้องดูแลรับผิดชอบประชากรทั้งสิ้น 12,366 คน และมีผู้สูงอายุได้รับการเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพมากกว่า 1,921 คน เป็นชาย 815 คน หญิง 1,106 คน ในอนาคตคาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมอย่างแน่นอน ดังนั้นปัจจัยหลักที่จะมีการจัดสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุตามหลักสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2553 ซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านสุขภาพอนามัย (2) ด้านความมั่นคงทางสังคม (3) ด้านนันทนาการ (4) ด้านการส่งเสริมรายได้ และ (5) ด้านที่พักอาศัยใช้เป็นหลักในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุที่พึงจะได้รับในปัจจุบันและอนาคตที่ถึง (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2560)

การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางกระพิกในด้านอื่น ๆ ยังไม่มีความชัดเจนและไม่ต่อเนื่องด้วยว่ามีหลักในการจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ อย่างมั่นคง ซึ่งตามปกติ เมื่อหากพิจารณาแล้วปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนี้ยังไม่สามารถจัดสวัสดิการได้อย่างเพียงพอ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเรื้อรังในสังคมระยะยาวได้ ดังนั้นในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็น

อย่างยิ่ง ที่ให้ทุกฝ่ายมาช่วยเหลือและร่วมมืออย่างจริงจังเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุขจากความคุ้มครองสวัสดิการจากสังคม จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่อไป ผลการวิเคราะห์ที่ได้มาจะสามารถนำไปพัฒนาในหน่วยงานอื่นในอนาคต

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัดการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ตลอดจนองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและพร้อมที่จะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุตามมาตรฐานสากลได้อย่างเหมาะสมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ซึ่งจำแนกตาม เพศ, อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้สูงอายุที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
5. ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน
6. ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชาชนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 331 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพ (4) ระดับการศึกษา (5) อาชีพ และ (6) รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทิก ใน 5 ด้าน คือ

- (1) ด้านสุขภาพอนามัย (2) ด้านความมั่นคงทางสังคม (3) ด้านนันทนาการ (4) ด้านการส่งเสริมรายได้ และ (5) ด้านที่พักอาศัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

คำว่า “สวัสดิการสังคม” ว่าเป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่มั่นคง โดยครอบคลุมการบริการกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนาลังคม และการเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการพยายามจัดสถานะที่พึงตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป (นันทนา อยู่สบาย, 2557, หน้า 1) โดยองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคม โดยทั่วไปมีองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้างแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ (1) การศึกษา (Education) (2) สุขภาพอนามัย (Health) (3) ที่อยู่อาศัย (Housing) (4) การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) (5) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) (6) บริการสังคม (Social Services) และ (7) นันทนาการ (Recreation) (ระพีพรรณ คำหอมกุล, 2549, หน้า 18–21)

กล่าวโดยสรุป สวัสดิการสังคม หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชน ในกลุ่มคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส เพื่อเสริมสร้างการมีชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทั่วถึงและเหมาะสม

ขอบเขตครอบคลุมลักษณะงานสวัสดิการสังคม มีดังนี้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544, หน้า 21–22)

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ให้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายทุพพลภาพ เสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตรการประกันกรณีชราภาพและการสงเคราะห์ บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่พึ่งพิงผู้อื่น และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นลักษณะการสงเคราะห์ แบบให้เปล่า ในรูปของเงิน สิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำและบริการต่าง ๆ

3. บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชนเพื่อ ตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น 6 ประเภท ได้แก่ (1) สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัย และการสาธารณสุข โภชนาการและมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้อาการและฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน (2) การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคนที่อย่างน้อย ต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐและบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (3) ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับ ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย (4) การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำคุ้มครองการทำงาน รายได้และประกันสังคม (5) การบริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ ในด้านการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และ (6) นันทนาการ

(Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้สึกละเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรีภาพยนตร์การออกกำลังกาย และรวมทั้งงานอดิเรกอื่น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

กรมประชาสงเคราะห์ (2545 หน้า 12) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า หมายถึง การพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในระยะสุดท้ายในช่วงอายุของมนุษย์ ความสูงอายุนี้อาจเริ่มตั้งแต่เกิดและดำเนินต่อเนื่องไปจนสิ้นสุดของอายุขัยของสิ่งมีชีวิตนั้น ในขณะที่ นันทนา อยู่สบาย (2557 หน้า 19) สรุปได้ว่าผู้สูงอายุคือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และเป็นวัยในระยะสุดท้ายของช่วงอายุมนุษย์และเป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง ในทางเสื่อมถอยทั้งด้านร่างกายจิตใจและสังคม ผู้สูงอายุจึงสมควรได้รับการอุปการะช่วยเหลือ จากสังคมโดยเฉพาะภาครัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ประชากร คือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 1,921 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยผู้ศึกษาใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ด้วยความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้าประจำหมู่บ้าน และตัวแทนผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพ (4) ระดับการศึกษา (5) อาชีพ และ (6) รายได้

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย จำนวน 29 ข้อ คือ (1) ด้านสุขภาพอนามัย (2) ด้านความมั่นคงทางสังคม (3) ด้านนันทนาการ (4) ด้านการส่งเสริมรายได้ และ (5) ด้านที่พักอาศัย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการจัดสวัสดิการของเทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ประเด็นคำถาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ และแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทิก อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

การสร้างเป็นเครื่องมือในครั้งนี้ และศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ ภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาที่ต้องการวัด (Content Validity) โดยผลการตรวจสอบค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.80–

1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในตำบลบางกระทึก 30 คนและได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.762

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2 สถิติเชิงอ้างอิง สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลฉบับที่ออกมาเป็นข้อความ และจำแนกออกเป็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ

2.2 ตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ข้อมูลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์เพียงพอ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบด้านข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันโดยใช้คำถามชุดเดียวกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล (2) การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเลือกวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ (3) การทบทวนข้อมูลหรือสรุปข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน มีอายุระหว่าง 66-70 ปี จำนวน 172 คน สถานภาพสมรส จำนวน 180 คน มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 158 คน มีอาชีพค้าขาย/อาชีพอิสระ จำนวน 148 คน และมีรายได้ต่อเดือนที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 89 คน

การวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

(n = 331)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ด้านสุขภาพอนามัย	4.05	0.34	มาก
2 ด้านความมั่นคงทางสังคม	4.21	0.35	มากที่สุด
3 ด้านนันทนาการ	4.16	0.33	มาก
4 ด้านการส่งเสริมรายได้	4.23	0.34	มากที่สุด
5 ด้านที่พักอาศัย	4.10	0.35	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	0.26	มาก

การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระพี้ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระพี้ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมรายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.34) รองลงมา ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.35) ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.33) ด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.35) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.34)

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย มีดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปร	ด้านสุขภาพ อนามัย		ด้านความ มั่นคงทาง สังคม		ด้าน นันทนาการ		ด้านการ ส่งเสริม รายได้		ด้านที่พัก อาศัย		ภาพรวม	
	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
เพศ	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	-
อายุ	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
สถานภาพ	-	✓	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-
ระดับการศึกษา	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓
อาชีพ	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-
รายได้ต่อเดือน	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	-

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า

ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านนันทนาการ และด้านการส่งเสริมรายได้ มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านที่พักอาศัย มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านการส่งเสริมรายได้ และด้านที่พักอาศัย มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านการส่งเสริมรายได้ และด้านที่พักอาศัย แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ในด้านนันทนาการ และด้านที่พักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านการส่งเสริมรายได้ มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านการส่งเสริมรายได้ และด้านที่พักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านนันทนาการ และด้านที่พักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการส่งเสริมรายได้ มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ได้แก่ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ควรทำการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการในพื้นที่อย่างทั่วถึง จัดบริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เช่น การจัดกิจกรรมลงพื้นที่ตรวจสอบสุขภาพอย่างต่อเนื่อง จัดบริการให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในท้องถิ่นต่าง ๆ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ เช่น การจัดทำทางลาดสำหรับเดินขึ้นลงในหน่วยงานราชการ จัดบริการรถรับส่งผู้สูงอายุในวันที่มีกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ เทศบาลควรให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ ด้วยการจัดทำเอกสารแจก ให้พนักงานเทศบาลเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระพิก อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

1. ด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าการจัดการสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า เทศบาลมีบริการตรวจสุขภาพให้ผู้สูงอายุโดยจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ออกหน่วยบริการตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุในชุมชน ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานกับผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุ จัดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุที่ติดเตียงและถูกทอดทิ้ง เพื่อให้งานด้านสุขภาพอนามัยสอดคล้องกับขอบเขตงานสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่และความมั่นคงของมนุษย์ และการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ การมีสุขภาพอนามัยดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภิกา ศรีบุญเรือง (2556) เรื่อง “การจัดการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารมีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุระดับมาก พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านการบริหาร มีความสัมพันธ์กับการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุระดับต่ำ

2. ด้านความมั่นคงทางสังคม ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าการจัดการสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า เป็นงานที่ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

มีการศึกษา มีที่อยู่อาศัย มีงานทำ มีรายได้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต จึงได้มีการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเช่น หน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่พัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุหลั่น ทองกลีบ (2550) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ภาครัฐจะต้องมีการเปลี่ยนแนวคิดในการบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุจากเชิงรุก และวิธีแก้ไขปัญหที่ต้นเหตุบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง สนับสนุนให้มีการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณต่อปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง กำหนดนโยบายการยืดเวลาการเกษียณอายุของบุคคลในสาขาวิชาชีพที่จำเป็น สนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุตามความรู้ความสามารถ และสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุในวัดและโรงเรียนตามแนวทางที่ได้รับพระราชทาน คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร”

3. ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมในด้านการนันทนาการ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมนันทนาการทำให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย และได้มีพบปะกับกลุ่มคนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเทศบาลได้จัดกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้สูงอายุในงานเทศกาล เช่น งานวันผู้สูงอายุ งานวันปีใหม่ การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ และจัดให้มีลานออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย ชูประดิษฐ์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับมีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการนันทนาการ อยู่ในระดับสูงมาก

4. ด้านการส่งเสริมรายได้ ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมในด้านการส่งเสริมรายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า เทศบาลจัดให้มีการอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เช่น สอนการทำดอกไม้ สอนการทำงานจักสาน สอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้เป็นวิทยากรในการพัฒนาความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544) ซึ่งกล่าวไว้ว่า หลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่สำคัญ ได้แก่ การประกันสังคม การช่วยเหลือสาธารณะ การบริการสังคม ซึ่งแบ่งลักษณะบริการออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ สุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและมีรายได้ บริการสังคม นันทนาการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถญา โรจน์ประดิษฐ์ (2552) วิจัยเรื่อง “การพัฒนางานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับและเข้าถึงสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่น จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ เน้นการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพและการส่งเสริมให้ฝึกอาชีพ ด้านที่พักอาศัย เน้นการบริการตรวจที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ ด้านนันทนาการ เน้นการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของกลุ่มและการเข้าร่วมโครงการทัศนศึกษา ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง เน้นการช่วยเหลือจากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เน้นการช่วยเหลือจากอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ด้านที่พักอาศัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดการสวัสดิการสังคม ด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ที่พักอาศัยของผู้สูงอายุบางคนในเขตเทศบาลตำบลบางกระทีมีความเสื่อมโทรม และบางคนไม่มีที่พักที่ปลอดภัย เทศบาลจึงจัดให้มีการสำรวจความเป็นจริง เพื่อซ่อมแซมและหาที่พักให้กับผู้สูงอายุ โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการหาวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญา แสงสี (2556) ศึกษา “การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ยการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ

ผลการเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทีก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางกระทีก ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางกระทีก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา อยู่สบาย (2557) ศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรูญ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมริน อินไช และสุวัฒน์ อินทรประไพ (2557) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาซ่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัฏญา แสงสี (2556) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ยการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย เทศบาลควรจัดให้มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุเมื่อเข้าไปรับบริการในสถานพยาบาลในท้องถิ่น เช่น การจัดลำดับคิวการตรวจรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป เพื่อจะได้ไม่ต้องรอนาน ด้วยการขอความร่วมมือกับสถานพยาบาลให้จัดทำช่องทางสำหรับผู้สูงอายุในการตรวจรักษา การจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล และการรับยา นอกจากนี้ควรให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ราวกะสำหรับให้ผู้สูงอายุในห้องสุขา มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น
2. ด้านความมั่นคงทางสังคม เทศบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ให้กับผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้เรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และบริการทางสังคม เช่น การให้ความรู้เรื่องการใช้เครื่องมือสื่อสารในการค้นหาข้อมูลข่าวสาร การติดประกาศในศูนย์ประชุมของท้องถิ่น วัด โรงเรียน และบ้านผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงการติดตั้งหอกระจายข่าว
3. ด้านนันทนาการ เทศบาลควรส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีการพักผ่อนทางกายและจิตใจ ด้วยการจัดกิจกรรมตามศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมที่วัดในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุย และได้รับฟังธรรม สนทนาธรรมกับพระสงฆ์

4. ด้านการส่งเสริมรายได้ เทศบาลควรติดประกาศหรือประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน ในการลงทะเบียนเป็นผู้สูงอายุเพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับทราบสิทธิของตน ได้รับเบี้ยยังชีพในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่ได้เป็นข้าราชการบำนาญ ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

5. ด้านที่พักอาศัย เทศบาลควรกำหนดนโยบายการช่วยเหลือผู้สูงอายุในทุกด้าน ในด้านที่พักอาศัยควรทำการสำรวจสภาพที่พักอาศัยของผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง เพื่อนำมาประเมินข้อเท็จจริงและทำการช่วยเหลือ โดยการจัดหาที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ยากไร้ หรือถูกทอดทิ้ง นอกจากนี้ควรจัดหางบประมาณหรือขอความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการซ่อมแซมและจัดทำที่พักอาศัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พัฒนามาตรการ กลไก มาตรฐาน และนวัตกรรมองค์ความรู้การดำเนินงานส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพการจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ และส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะพื้นที่ของเทศบาลตำบลบางกระทึก อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ในการศึกษา เช่น การศึกษารวบรวมข้อมูลกับผู้สูงอายุทั้งจังหวัดนครปฐม ในเทศบาลทุกระดับ

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการเปรียบเทียบผลการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในเทศบาลระดับต่าง ๆ เช่น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์. (2545). *แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ:

เจ.เอส. การพิมพ์.

กัญญา แสงสี. (2556). *การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์*.

ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.

นันทนา อยู่สบาย. (2557). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้หน้าย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุหลัน ทองกลีบ. (2550). *บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ระพีพรรณ คำหอมกุล. (2549). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2554). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาทับอำเภอ*
ลาทับจังหวัดกระบี่ (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). *สวัสดิการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2560). *สถิติผู้สูงอายุ*. สืบค้นจาก www.oppo.opp.go.th.
- อรรธญา ไรจน์ประดิษฐ์. (2552). *การพัฒนางานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่*
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต). ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมภิกา ศรีบุญเรือง. (2556). *การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร*.
วารสารรัฐศาสตร์นิพนธ์, 4(1), 63-74.
- อมริน อินโซ และสุวัฒน์ อินทรประไพ. (2557). *การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนา*
อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ
เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- Yamane, T. (1973). *Statistics and Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.